

گزارشی درباره چند و چون پدیداری طرحی که می‌خواهد نظام پرداخت معلمان را ارتقا بخشد

طرح رتبه‌بندی معلمان؛ از آغاز تا اجرا

تهران (پانا) - طرح رتبه‌بندی معلمان که در یک‌سال گذشته بیشترین تکرار را در بین سخنان مسئولان آموزش و پرورش داشت سرانجام با اعلام وزیر آموزش و پرورش در هیات دولت به تصویب رسید.

رتبه‌بندی معلمان سال‌ها یکی از پرتکرارترین موضوعات و مسائل در نظام آموزشی کشور در کنار تمام مباحث مربوط به مدرسه، معلم، درس، کتاب، کنکور و... تبدیل شده بود. طرح رتبه‌بندی معلمان که دو وزیر و یک سرپرست با وعده اجرایی شدن آن در دولت یازدهم قبول مسئولیت کردند سرانجام با اعلام محسن حاجی میرزایی، وزیر آموزش و پرورش در هیات وزیران تصویب شد.

آغاز ماجرای طرح رتبه‌بندی معلمان به سال ۱۳۹۰ بازمی‌گردد. سالی که در آن شورای عالی انقلاب فرهنگی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش را تصویب کرد. در فصل هفتم هدف‌های عملیاتی و راهکارهای این سند و ذیل هدف دهم یعنی ارتقای منزلت اجتماعی و جایگاه حرفه‌های منابع انسانی با تاکید بر نقش الگویی و جایگاه معلم و در راهکار دوم به استقرار نظام سنجش صلاحیت‌های عمومی، تخصصی و حرفه‌های، تعیین ملاک‌های ارزیابی و ارتقای مرتبه (نظام رتبه‌بندی) علمی و تربیتی معلمان و تقویت انگیزه ارتقای شغلی در آنان بر اساس نظام معیار اسلامی اشاره می‌شود و آن را به‌عنوان راهکار ارتقای جایگاه معلمی معرفی می‌کند.

طرح در سال ۹۲ در دولت دهم به مجلس ارائه شد. حاجی‌بابایی، وزیر آموزش و پرورش وقت در تاریخ دوم تیر ۱۳۹۲ از تصویب نظام رتبه‌بندی معلمان در هیات وزیران خبر داد و از آن تاریخ به بعد کار تدوین این رتبه‌بندی آغاز شد. حاجی‌بابایی در همان روزها در یک برنامه تلویزیونی گفت که سال ۱۳۹۱ جلسه‌ای سه جانبه در مشهد با حضور نمایندگان آموزش و پرورش، کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس و شورای عالی انقلاب فرهنگی برگزار شده است و این مأموریت بر عهده آموزش و پرورش قرار گرفت که کار تحقیقاتی کند و نظام رتبه‌بندی معلمان را بنویسد. این طرح بعد یک سال بر اساس ۴ رتبه شامل مربی معلم، استادیار معلم، دانشیار معلم و استاد معلم تعریف شد تا معلم با هر سابقه‌ای که دارد متناظر با هم‌ردیف خودش در دانشگاه، حداقل ۸۰ درصد حقوق را دریافت کند.

اما در روزهای پایانی سال ۱۳۹۳ بود که کلیات نظام رتبه‌بندی معلمان مجدداً و با تغییراتی اساسی در هیات وزیران در قالب قانون مدیریت خدمات کشوری تصویب شد. نوبخت در همان روزها گفت که دولت علاوه بر تخصیص کامل اعتبارات مصوب به آموزش و پرورش برای اجرای نظام رتبه‌بندی معلمان در سال ۹۴ مبلغ یک هزار و ۳۵۰ میلیارد تومان و برای سال ۹۵ سه هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان در نظر گرفته است.

شهریور سال ۹۴، ضوابط رتبه‌بندی معلمان در شورای توسعه مدیریت در راستای اجرای طرح رتبه‌بندی معلمان به تصویب رسید و در دی ماه سید محمد بطحایی که مسئولیت معاونت پشتیبانی وزارت آموزش و پرورش را بر عهده داشت، در اظهاراتی راه‌اندازی نظام سنجش صلاحیت حرفه‌های معلمان را به‌عنوان مبنای اجرای طرح رتبه‌بندی معلمان معرفی کرد و آن را پشتوانه اصلی طرح رتبه‌بندی معلمان اعلام کرد. سرانجام در سال ۹۴ اولین مرحله طرح رتبه‌بندی معلمان در حالی اجرا شد که بسیاری از معلمان و فرهنگیان به نوع اجرای آن اعتراض داشتند و مدعی بودند که این طرح مشکلات زیادی برای آن‌ها پدید آورده است. مسئولان آموزش و پرورش نیز اعلام کردند، آن چیزی که در قالب مرحله اول طرح رتبه‌بندی معلمان اجرا شد، ۱۰ درصد از اصل طرح بوده است.

طبق وعده مسئولان وقت آموزش و پرورش قرار بود مرحله دوم طرح رتبه‌بندی معلمان در سال ۹۵ و همچنین اجرای نظام رتبه‌بندی واقعی معلمان از ابتدای سال ۹۶ اجرایی شود اما این اتفاق رخ نداد. بعد از آنکه سید محمد بطحایی در شهریور به عنوان وزیر آموزش و پرورش از مجلس رای اعتماد گرفت، بار دیگر اجرای این طرح وارد ادبیات مسئولان آموزش و پرورش شد و در همان روزها یوسف نجفی، معاون حقوقی وزارت آموزش و پرورش اعلام کرد که پیش‌واری و نویسی اولیه لایحه رتبه‌بندی معلمان را به دولت فرستاده شده و تا پایان سال ۹۶ برای ارسال به مجلس آماده می‌شود.

ابتدای آبان ۹۷ مرکز اطلاع‌رسانی وزارت آموزش و پرورش اعلام کرد که لایحه نظام رتبه‌بندی معلمان در کمیسیون تخصصی امور اجتماعی هیات‌دولت تصویب شده و آماده سیر مراحل تصویب در هیات‌وزیران است. آذر ۹۷ هم سیدمحمد بطحایی، وزیر سابق آموزش و پرورش گفت که لایحه رتبه‌بندی معلمان تا دو هفته آینده تعیین‌تکلیف می‌شود. نکته قابل‌تأمل دیگر اما همان ماجرای قدیمی‌ای بود که مانع از اجرای طرح رتبه‌بندی معلمان می‌شد و آن عدم‌تامین مالی برای اجرای طرح بود. اوایل سال ۹۷ ابتدا علی‌اللهیارترکمن، معاون وزارت آموزش و پرورش منابع مالی و اعتبارات موردنیاز را اعلام کرد که کمی بعد بطحایی گفت: «اعتبارات وزارت آموزش و پرورش در سال جاری برای پرداخت‌های طرح رتبه‌بندی کفایت نمی‌کند. یعنی اعتباراتی که در بودجه ۹۷ پیش‌بینی شده، صرف‌نظر از اجرای طرح رتبه‌بندی است و اگر بخواهیم از مهرماه ۹۷ آن را اجرا کنیم، بودجه کنونی کفاف آن را نمی‌دهد.

بعد از استعفای بطحایی از سمت وزیر آموزش و پرورش، سیدجواد حسینی که به عنوان سرپرست در این وزارت‌خانه قبول مسئولیت کرده بود، اعلام کرد که دولت برای اجرای این طرح دو هزار میلیارد تومان بودجه تخصیص داده و این بودجه ابلاغ شده است. هرچند تعدادی از نمایندگان مجلس و کارشناسان این مبلغ را کافی نمی‌دانستند اما حسینی و بعد از آن محسن حاجی میرزایی، وزیر جدید آموزش و پرورش خبر از اجرای قطعی این طرح از مهر امسال می‌دادند.

از مهر امسال تا به امروز که وزیر آموزش و پرورش خبر از تصویب نهایی این طرح در هیات دولت را داد، به معلمان وعده داده شد که زمان اعمال این طرح از اول مهر خواهد بود. او در گفت‌وگو با شبکه خبر درباره زمان رسیدن مبالغ به دست معلمان گفت که زمان اعمال این افزایش‌ها از اول مهر ۹۸ است. اما تعیین رتبه معلمان در هیئت‌های ممیزه ممکن است چند هفته‌ای طول بکشد. هر زمانی که رتبه‌بندی‌ها مشخص شد پرداخت‌ها را از اول مهر اعمال و معوقه‌ها نیز پرداخت می‌شود.

او درباره جزئیات این طرح نیز گفت: «معلمان در رتبه‌های پنج‌گانه قرار می‌گیرند. رتبه یک، معلمان بعد از دو سال خدمت، رتبه دو بعد از شش سال خدمت، رتبه سه بعد از ۱۲ سال خدمت، رتبه چهار بعد از ۱۸ سال خدمت و رتبه پنج بعد از ۲۴ سال خدمت را در برمی‌گیرد. بر این اساس کسانی که در رتبه یک قرار می‌گیرند بین ۲۰۰ تا ۳۰۰ هزار تومان افزایش دریافتی خواهد داشت. متوسط دریافتی نیز حدود ۴۲۰ هزار تومان است.»

سوال و دغدغه‌ای که درخصوص اجرای طرح رتبه‌بندی برای معلمان ایجاد شده این است که چه کسانی شامل اجرای این طرح می‌شود. بر اساس مصوبه هیات دولت، آموزگاران، دبیران، هنرآموزان، مربیان پیش‌دبستانی، مراقبان سلامت، معاون و مدیران مدارس و مشاوران آموزشی دارای دو سال سابقه خدمت و بالاتر که حدود ۷۲۰ هزار نفر می‌شوند مشمول طرح رتبه‌بندی هستند.